

Et aktuelt emne set fra oven

INTRO

Betyder zinkfri fravænning lavere produktivitet?

Juni 2022 er det slut med medicinsk zink. Erfaringer fra 26 besætninger viser, at det er muligt at producere grise uden medicinsk zink og samtidig opnå god produktivitet. Besætningerne havde flere fravænnede grise pr. årsso, højere tilvækst, lavere foderforbrug og lavere dødelighed end landsgennemsnittet. Deres antibiotikaforbrug var under landsgennemsnittet.

Det har længe været klart, at der for de fleste skal skrues på mere end én knap for at finde en løsning.

Det viser erfaringerne fra de 26 besætninger også. De største fællestræk var: Erfarent personale, fokus på rengøring og klargøring ved indsættelse i klimastalden og stor fokus på foderets sammensætning og tildeling, men hvorfor ikke bare vente med udfasning af zink til 2022? På det tidspunkt ved vi forhåbentlig mere, end vi gør nu, men det er aldrig dårligt at være forberedt. Mange tiltag vil allerede nu kunne implementeres, og når medicinsk zink er ude af foderet, vil konsekvensen ved fejl være større.

Tina Sørensen er uddannet Cand. scient. Animal Science og har siden 2016 været ansat som konsulent hos Seges Svineproduktion. De seneste år har omdrejningspunktet været fodring af smågrise og udfasning af medicinsk zink.

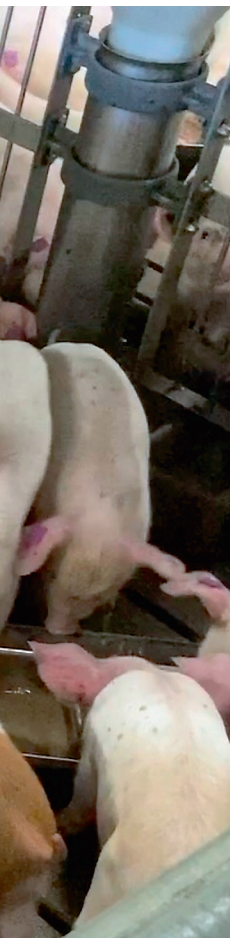

Optimer din fravænningsblanding og få grisene til at æde den

Farvel zink: Foderet spiller en stor rolle, når der skal fravænnenes uden medicinsk zink, og der er meget, vi allerede ved

Af Tina Sørensen

Flere afprøvninger har vist, at antallet af diarrébehandlinger falder, når mængden af protein i foderet reduceres. En reduktion på 10-15 gram protein pr. FE de første fire uger efter fravænning reducerede diarrébehandlinger pr. foderdag med cirka 30 procent. Det kostede ca. 15 gram daglig tilvækst 6-30 kg. En del af den tabte produktionsværdi opvejes af en lavere foderpris.

Tildeling af opblødt foder i langtrug flere gange dagligt mindsker udfordringen med at droppe zink.

Erfaringerne fra 26 'zinkfri' besætninger viste, at det gennemsnitlige indhold af protein var 135 gram pr. FE, hvilket på daværende tidspunkt var under normen. Der var stor spredning mellem besætningerne, så hvor stor reduktionen skal være og i hvor lang tid, vil afhænge af situationen i den enkelte besætning.

Besætningerne anvendte typisk højt fordøjelige proteinråvarer. Kartoffelproteinkoncentrat og fiskemel var de mest anvendte. Sojaproteinkoncentrater var ligeledes meget udbredt.

En række produkter har af Seges Svineproduktion flere gange været testet mod sojaskrå, hvilket har resulteret i samme produktivitet og sundhed. Valle- og mælkeprodukter er ligeledes gode proteinkilder, der også bidrager med en god smag til foderet, som kan være med til at øge foderoptagelsen.

Effekten af især benzoesyre og calciumformiat er veldokumenteret både i forhold til produktivitet og behandlinger. Organiske syrer kan tilsættes foderet for at sænke pH i både foder og mavesæk.

Det hæmmer væksten af skadelige bakterier, der kan være medvirkende årsager til diarré. Brugen af organiske syrer er allerede udbredt, men for dem der ikke anvender det, kan det være en del af løsningen, når der skal fravænes uden medicinsk zink.

Blodplasma

En afprøvning viste, at fem procent blodplasma var lige så godt som 2.500 ppm zink i forhold til produktivitet og sundhed. Brugen af blodplasma har af flere omgange været diskuteret på grund af frygt for overførsel af sygdomme. Der er derfor indført en kontrolordning, som administreres af DANISH Produktstandard og som følger EU's regler for produktion og opbevaring.

Der kan via DANISH findes en liste på godkendte leverandører og producenter, der overholder de gældende krav.

Ud over de allerede nævnte tiltag findes der en lang række mere eller mindre veldokumenterede råvarer og tilsætningsstoffer. Seges Svineproduktion undersøger en del af disse. Det gælder blandt andet forskellige typer af fibre samt forskellige typer af mineraler, herunder organiske. Foderets partikelstørrelse spiller formentlig også en rolle og undersøges p.t.

Det handler om tildeling

Foderets rolle i forhold til fravæning uden medicinsk zink handler ikke udelukkende om indholdet. Tildelingen og foderoptagelsen omkring fravæning er også relevant. I de zinkfri besætninger var det netop fokus på bedre foderoptagelse ved fravæn-

KONSEKVENNS FOR DIG

Optimer din fravænningsblanding

Indholdet i foderet er en hjørnesten i forhold til fravæning uden medicinsk zink. Gennemgå din fravænningsblanding. Ligger den for højt i protein? Skal den have lidt ekstra fiskemel eller vallepulver? Har du syre i? Husk på, at du uden medicinsk zink kan skifte foder, når det passer til dine grise. Grisene æder sjældent ret meget den første tid efter fravæning, så måske er omkostningen ikke så stor. Inddrag din foderkonsulent/foderleverandør.

Øg foderoptagelsen både før og efter fravæning

Hvordan kan du i din besætning øge foderoptagelsen både før og efter fravæning? Er det nok med hyppig tildeling af tørfoder eller skal det være opblødt i en periode? Har I mulighed for at anvende langtrug de første dage i smågrisestalden, så alle grise kan æde samtidig? Hvis foderoptagelsen øges, giver det ekstra tilvækst og mindre risiko for diarré – også med medicinsk zink i foderet.

Lav en plan med din dyrlæge eller rådgiver

På zinkguide.dk finder du en test med 12 spørgsmål. Gennemgå den med din dyrlæge eller rådgiver og find ud af, hvor du kan optimere din besætning. Lav en plan for hvornår de forskellige ting skal iværksættes, så du er klar til udfasning af medicinsk zink, også selvom du vælger at vente til juni 2022, da mange tiltag kan forbedre din produktion allerede nu.

Antallet af diarré-behandlinger falder, når mængden af protein i foderet reduceres.

ning, som var det mest anvendte tiltag. Kombinationen af hyppig tildeling både før og efter fravæning samt optimering af fravænningsfoderet er undersøgt i en nyligt afsluttet afprøvning.

Ud over de fodringsrelaterede tiltag indgik også reduceret sammenblanding ved fravæning. Foderet blev tildelt opblødt 3-4 gange dagligt allerede før fravæning og fortsatte den første uge efter fravæning. Konceptet reducerede andelen af behandlede stier til under det halve og gav også en anelse højere tilvækst.